

KRAJSKÝ ÚŘAD KARLOVARSKÉHO KRAJE
ODBOR LEGISLATIVNÍ A PRÁVNÍ, STAVEBNÍ ÚŘAD
A KRAJSKÝ ŽIVNOSTENSKÝ ÚŘAD

Váš dopis značka/ze dne
22. 4. 2024

Naše značka
KK/1935/LP/24

Vyřizuje/telefon

Karlovy Vary
2. 5. 2024

Žádost o poskytnutí informace

dne 22. 4. 2024 obdržel Krajský úřad Karlovarského kraje Vaši žádost dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, v níž jste požádala o poskytnutí následujících informací:

„1. Dle jaké legislativy může lékař pro děti a dorost vyřadit z péče jen kvůli odkladu nebo odmítnutí očkování? Legislativa vyjmenovává taxativně:

§ 48 (2) Poskytovatel může ukončit péči o pacienta v případě, že

- a) prokazatelně předá pacienta s jeho souhlasem do péče jiného poskytovatele,**
b) pomínou důvody pro poskytování zdravotních služeb; to neplatí, jde-li o registrujícího poskytovatele; ustanovení § 47 odst. 2 není dotčeno,
c) pacient vysloví nesouhlas s poskytováním veškerých zdravotních služeb,
d) pacient závažným způsobem omezuje práva ostatních pacientů, úmyslně a soustavně nedodrží navržený individuální léčebný postup, pokud s poskytováním zdravotních služeb vyslovil souhlas, nebo se neřídí vnitřním řádem a jeho chování není způsobeno zdravotním stavem,
e) přestal poskytovat součinnost nezbytnou pro další poskytování zdravotních služeb; to neplatí, jestliže neposkytování součinnosti souvisí se zdravotním stavem pacienta; ukončením péče nesmí dojít k bezprostřednímu ohrožení života nebo vážnému poškození zdraví pacienta.
(3) Poskytovatel nesmí odmítnout přijetí pacienta do péče podle odstavce 1 nebo ukončit péči o něj podle odstavce 2 písm. d) nebo e), jde-li o pacienta, kterému je třeba poskytnout neodkladnou péči, jde-li o porod nebo jde o zdravotní služby, které jsou nezbytné z hlediska ochrany veřejného zdraví nebo ochrany zdraví při práci, dále jde-li o krizové situace nebo výkon ochranného léčení nařízeného soudem, pokud jiný právní předpis nestanoví jinak.

Písmeno C) se vztahuje na odmítání všeho a nikoliv pouze dílčího očkování.

Písmeno E) se vztahuje na součinnost nezbytnou. Odklad očkování není rozhodně nic nezbytného.

S tímto přístupem by 6-10 % rodin bylo bez pediatra z důvodu odkladu očkování. To není cesta. Dle Ministerstva je takové jednání přestupek na pokutu.

2. Dle jaké legislativy může lékař pro děti a dorost vyřadit z péče jen kvůli porodu doma, nebo ambulantně? Vyhláška č. 70/2012 Sb.

Obsah a časové rozmezí všeobecné preventivní prohlídky dětí
§ 3

(1) Obsahem všeobecných preventivních prohlídek dětí od narození do 18 měsíců věku je

a) založení zdravotnické dokumentace při přijetí dítěte do péče,.....

Tedy dle této vyhlášky nevidím žádnou podmínku třeba až po 3 dnech, nebo po týdnu. Pediatr musí vzít dítě od narození, pokud má kapacitu a není možné, aby diskriminoval novorozence narozené jinak, než v porodnici.

Odbor legislativní a právní, stavební úřad a krajský živnostenský úřad Krajského úřadu Karlovarského kraje (dále jen „krajský úřad“), do jehož působnosti náleží agenda poskytování informací, k Vaší žádosti níže uvádí následující informace:

Ad 1)

Dle ustanovení § 48 odst. 2 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zdravotních službách“) může poskytovatel ukončit péči o pacienta v případě, že:

- „a) prokazatelně předá pacienta s jeho souhlasem do péče jiného poskytovatele,*
- b) pominou důvody pro poskytování zdravotních služeb; to neplatí, jde-li o registrujícího poskytovatele; ustanovení § 47 odst. 2 není dotčeno,*
- c) pacient vysloví nesouhlas s poskytováním veškerých zdravotních služeb,*
- d) pacient závažným způsobem omezuje práva ostatních pacientů, úmyslně a soustavně nedodrží navržený individuální léčebný postup, pokud s poskytováním zdravotních služeb vyslovil souhlas, nebo se neřídí vnitřním řádem a jeho chování není způsobeno zdravotním stavem,*
- e) přestal poskytovat součinnost nezbytnou pro další poskytování zdravotních služeb; to neplatí, jestliže neposkytování součinnosti souvisí se zdravotním stavem pacienta.“*

Dle § 48 odst. 3 tohoto zákona pak nesmí poskytovatel odmítnout přijetí pacienta do péče podle odstavce 1 nebo ukončit péči o něj podle odstavce 2 písm. d) nebo e), jde-li o pacienta, kterému je třeba poskytnout neodkladnou péči, jde-li o porod nebo jde o zdravotní služby, které jsou nezbytné z hlediska ochrany veřejného zdraví nebo ochrany zdraví při práci, dále jde-li o krizové situace nebo výkon ochranného léčení nařízeného soudem, pokud jiný právní předpis nestanoví jinak.

Odmítnutí povinného očkování

Povinnost fyzických osob podrobit se očkování v rozsahu stanoveném obecně závaznými právními předpisy je zakotvena v zákoně č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně veřejného zdraví“). Ustanovení § 46 odst. 1 stanoví:

„Fyzická osoba, která má na území České republiky trvalý pobyt, cizinec, jemuž byl povolen trvalý pobyt, cizinec, který je oprávněn k trvalému pobytu na území České republiky, a dále cizinec, jemuž byl povolen přechodný pobyt na území České republiky na dobu delší než 90 dnů nebo je oprávněn na území České republiky pobývat po dobu delší než 90 dnů, jsou povinni podrobit se, v prováděcím právním předpisu upravených případech a termínech, stanovenému druhu pravidelného očkování. Pravidelná očkování se provádějí k zamezení vzniku a šíření závažných infekčních onemocnění s vysokým rizikem dalšího epidemického šíření v kolektivech a život ohrožujících infekčních onemocnění, s ohledem na doporučení Světové zdravotnické organizace a Evropského střediska pro kontrolu nemocí. Prováděcím právním předpisem stanovené fyzické osoby a fyzické osoby, které mají být zařazeny na pracoviště s vyšším rizikem vzniku infekčních onemocnění, jsou povinny podrobit se ve stanoveném rozsahu stanovenému druhu zvláštního očkování.“

Dle § 46 odst. 2 zákona o ochraně veřejného zdraví se pravidelné a zvláštní očkování neprovádí z důvodu zjištění kontraindikace. O těchto skutečnostech musí poskytovatel zdravotních služeb vystavit fyzické osobě potvrzení a důvod zapsat do zdravotnické dokumentace.

V případě nezletilé osoby, která nedovršila 15 rok věku, odpovídá za splnění povinnosti povinného očkování její zákonný zástupce, a to v souladu s ustanovením § 46 odst. 4 zákona o ochraně veřejného zdraví, které stanoví: „Jde-li o fyzickou osobu, která nedovršila patnáctý rok svého věku, odpovídá za splnění povinností podle odstavců 1 až 3 její zákonný zástupce, pěstoun nebo fyzická osoba, které byla soudem svěřena do osobní péče. V případě fyzických osob, které nedovršily patnáctý rok věku, svěřených do péče zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc na základě rozhodnutí soudu, umístěných do dětských domovů pro děti do 3 let věku, do školských zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy, do zařízení sociálních služeb poskytujících pobytové služby a obdobných zařízení, byla-li soudem nařízena ústavní výchova nebo uložena ochranná výchova, odpovídají za splnění povinností podle odstavců 1 až 3 tato zařízení, poskytovatelé zdravotních služeb, jde-li o fyzickou osobu umístěnou do dětského domova pro děti do 3 let věku, poskytovatelé sociálních služeb, jde-li o fyzickou osobu umístěnou do zařízení sociálních služeb nebo provozovatelé obdobných zařízení.“

Dle § 46 odst. 3 zákona o ochraně veřejného zdraví:

„Zjistí-li příslušný orgán ochrany veřejného zdraví, že se nezletilá fyzická osoba nepodrobila očkování nebo vyšetření podle odstavce 2, a jde-li o nezletilou fyzickou osobu, která nemá zvoleného poskytovatele zdravotních služeb v oboru praktické lékařství pro děti a dorost, stanoví jí rozhodnutím povinnost podrobit se tomuto očkování nebo vyšetření u určeného poskytovatele zdravotních služeb.“

Dle § 46 odst. 5 zákona o ochraně veřejného zdraví:

(5) Orgán ochrany veřejného zdraví, který vydal rozhodnutí podle odstavce 3, požádá určeného poskytovatele zdravotních služeb, aby očkování nebo vyšetření provedl. Určený poskytovatel zdravotních služeb je povinen žádosti vyhovět.“

Povinnost poskytovatelů zdravotních služeb provádět a podílet se na očkování upravuje ustanovení § 45 odst. 1 a 2 zákona o ochraně veřejného zdraví:

„K ochraně před vznikem, šířením a k omezení výskytu infekčních onemocnění spolupracují poskytovatelé zdravotních služeb s orgány ochrany veřejného zdraví a provádějí opatření stanovená tímto zákonem nebo na základě zákona příslušným orgánem ochrany veřejného

zdraví. Náklady spojené s takovou činností, které nejsou hrazeny ze zdravotního pojištění, hradí stát v rozsahu stanoveném prováděcím právním předpisem, prostřednictvím správního orgánu, který udělil oprávnění k poskytování zdravotních služeb podle zákona o zdravotních službách.

Poskytovatelé zdravotních služeb jsou povinni zajistit a provést pravidelná, zvláštní a mimořádná očkování, očkování při úrazech, poraněních, nehojících se ranách a před některými léčebnými výkony, popřípadě pasivní imunizaci fyzických osob, které mají v péči, [například podáním dalších imunobiologických přípravků v rozsahu upraveném prováděcím právním předpisem nebo mezinárodní smlouvou, kterou je Česká republika vázána.“

K výše uvedenému dále krajský úřad sděluje, že poskytovatel zdravotních služeb je povinen respektovat názor zákonného zástupce a nemůže být nijak sankcionován za to, že povinné očkování přes odpor zákonného zástupce neprovedl. Poskytovatel zdravotních služeb je oprávněn dle zákona o zdravotních službách poskytovat zdravotní služby pouze se souhlasem jeho zákonného zástupce (informovaný souhlas). Výjimku tvoří pouze případy, kdy je poskytnutí zdravotní služby nezbytné k záchraně života nebo zdraví nezletilého pacienta (povinné očkování však mezi tuto výjimku nespadá).

Odmítnou-li rodiče povinné očkování u dítěte:

- ošetřující lékař si od zákonných zástupců vyžádá jejich písemné prohlášení, tzv. negativní revers (tento dokument dokládá, že lékař postupoval lege artis a rodiče v tomto případě protiprávně)
- ošetřující lékař rodiče poučí o zdravotním stavu dítěte, významu a přínosu a zákonné povinnosti povinného očkování, ale také o možné reakci dítěte na očkování
- v případě, že zákonní zástupci odmítnou negativní revers podepsat, ošetřující lékař tuto skutečnost ještě dopíše (v tomto případě je vhodné doplnit podpisem svědka, který může být i přítomná zdravotní sestra lékaře)
- v případě, že zákonní zástupci nechodí s dítětem pravidelně k lékaři, s lékařem odmítají jednat, nereagují na pozvání k očkování a nedostavují se k objednaným prohlídkám je důležité, aby ve zdravotnické dokumentaci byly tyto skutečnosti zaznamenány (důkaz o tom, že lékař nebyl v této věci nečinný).

Odklad očkování rodičem

Pokud nejsou dodrženy lhůty stanovené vyhláškou č. 537/2006 Sb., o očkování proti infekčním onemocněním, ve znění pozdějších předpisů, aniž by k tomu byl zdravotní důvod potvrzený lékařem, dopouští se zákonní zástupci přestupku a vystavují se riziku pokuty. Přestupek nastává dnem, kdy byla překročena vyhláškou daná lhůta pro dané očkování. Další možnou sankcí při odložení očkování je nemožnost přijetí dítěte do předškolního zařízení do 5 let věku a nemožnost účasti na zotavovacích akcích do 15 let věku.

Kdy dítě po odložení očkování podstoupí vakcinaci, je na rozhodnutí rodičů, ale mělo by být postupováno v souladu s SPC vakcíny – věk, do kterého může být vakcína naočkována, indikované skupiny, kontraindikace apod.

V případě, že rodiče chtějí očkování pouze odložit, je optimální stvrzení prohlášení o odkladu očkování na žádost rodičů (není důvodné podepsání prohlášení o odmítnutí).

Ad 2)

I přestože někteří praktičtí lékaři pro děti a dorost odmítají přijmout děti mladší než 72 hodin do péče s odůvodněním, že péči o tyto děti zajišťují neonatologové a je to mimo odbornost a vybavení praktického lékaře pro děti a dorost, dle § 3 odst. 1 vyhlášky č. 70/2012 Sb., o preventivních prohlídkách (dále jen „vyhláška o preventivních prohlídkách“), ve znění pozdějších předpisů je **registrující lékař v oboru praktické lékařství pro děti a dorost povinen zajistit všeobecné preventivní prohlídky dětí již od narození.**

Dále se v § 3 odst. 2 vyhlášky o preventivních prohlídkách uvádí, že první všeobecná preventivní prohlídka novorozence se provádí zpravidla do dvou dnů po propuštění z nemocnice, a to pokud je to možné, v jeho vlastním sociálním prostředí, tedy formou návštěvní služby.

V § 1 vyhlášky o preventivních prohlídkách jsou specifikovány druhy preventivních prohlídek a poskytovatelé, kteří je provádějí:

„(1) Druhy preventivních prohlídek jsou preventivní prohlídka v oboru

a) všeobecné praktické lékařství (dále jen „všeobecná preventivní prohlídka“),

b) praktické lékařství pro děti a dorost (dále jen „všeobecná preventivní prohlídka dětí“),

c) zubní lékařství (dále jen „zubní preventivní prohlídka“),

d) gynekologie a porodnictví (dále jen „gynekologická preventivní prohlídka“).

(2) Poskytovatelem provádějícím preventivní prohlídku podle

a) odstavce 1 písm. a) je registrující poskytovatel ambulantní péče v oboru všeobecné praktické lékařství,

b) odstavce 1 písm. b) je registrující poskytovatel ambulantní péče v oboru praktické lékařství pro děti a dorost,

c) odstavce 1 písm. c) je registrující poskytovatel ambulantní péče v oboru zubní lékařství,

d) odstavce 1 písm. d) je registrující poskytovatel ambulantní péče v oboru gynekologie a porodnictví.“

Každý má právo svobodně si vybrat poskytovatele zdravotních služeb jak pro sebe, tak pro své dítě. Dle § 48 odst. 1 zákona o zdravotních službách poskytovatel, kterého si pacient zvolil může odmítnout přijetí pacienta do své péče, s níže uvedených důvodů:

„a) by přijetím pacienta bylo překročeno únosné pracovní zatížení nebo jeho přijetí brání provozní důvody, personální zabezpečení nebo technické a věcné vybavení zdravotnického zařízení; překročením únosného pracovního zatížení se rozumí stav, kdy by zajištěním zdravotních služeb o tohoto pacienta došlo ke snížení úrovně kvality a bezpečnosti zdravotních služeb poskytovaných pacientům již přijatým,

b) by vzdálenost místa pobytu pacienta neumožňovala v případě poskytování zdravotních služeb v oboru všeobecné praktické lékařství a praktické lékařství pro děti a dorost výkon návštěvní služby, nebo

c) není pojištěncem zdravotní pojišťovny, se kterou má poskytovatel uzavřenu smlouvu podle zákona o veřejném zdravotním pojištění; toto právo se nevztahuje na pojištěnce z jiných států Evropské unie, Evropského hospodářského prostoru, Švýcarské konfederace, či ze států, se kterými má Česká republika uzavřenu smlouvu o sociálním zabezpečení, zahrnující ve věcném rozsahu nároky na zdravotní péči.“

Dle § 48 odst. 2 zákona o zdravotních službách nesmí poskytovatel odmítnout přijetí pacienta do péče nebo ukončit péči podle odstavce 1 nebo ukončit péči o něj podle odstavce 2 písm. d) nebo e), jde-li o pacienta, kterému je třeba poskytnout neodkladnou péči, jde-li o porod nebo jde o zdravotní služby, které jsou nezbytné z hlediska ochrany veřejného zdraví nebo ochrany zdraví při práci, dále jde-li o krizové situace nebo výkon ochranného léčení nařízeného soudem, pokud jiný právní předpis nestanoví jinak.

Důvod, z jakého praktičtí lékaři pro děti a dorost nechtějí přijmout k poskytování zdravotních služeb dítě narozené doma nebo ambulantním porodem, nespadá do žádného z výše uvedeného. Pokud přesto tito poskytovatelé odmítnou registrovat narozené dítě, musí vydat písemnou zprávu s důvodem odmítnutí v souladu s § 48 odst. 5 zákona o zdravotních službách, které stanoví, že: *„Důvody odmítnutí přijetí pacienta do péče podle odstavce 1 nebo ukončení péče podle odstavce 2 posuzuje poskytovatel. Poskytovatel o odmítnutí přijetí do péče podle odstavce 1 nebo o ukončení péče podle odstavce 2 písm. d) a e) nebo o odmítnutí poskytnutí zdravotních služeb podle § 50 odst. 2 vydá pacientovi písemnou zprávu, ve které je uveden důvod odmítnutí nebo ukončení.“*

Důvody pro vyřazení pacienta z péče (ukončení péče o pacienta poskytovatelem zdravotních služeb) jsou uvedeny v ustanovení § 48 odst. 2 zákona o zdravotních službách – viz otázka č. 1.

K výše uvedenému krajský úřad dále sděluje, že registrace u praktického lékaře pro děti a dorost by měla být ideálně realizována před narozením dítěte nebo před nástupem do porodnice, kdy by mělo dojít k ověření, zda bude daný poskytovatel moci dítě převzít do své péče. V případě matek, které rodí v porodnicích a nemají zajištěného lékaře pro své dítě, je potřeba jej zajistit ještě v průběhu hospitalizace. Ještě v porodnici matka nahlásí jméno lékaře dítěte a je vhodné se telefonicky domluvit s lékařem na návštěvě novorozence. Po propuštění z porodnice je poté novorozenec předán do péče praktického lékaře pro děti a dorost, kterému matka předá zprávu z porodnice. Změnit pediatra je možné nejdříve 3 měsíce po předchozí změně.

S pozdravem

